

Польська література в українських перекладах

Останнім часом спостерігаємо, як зростає інтерес до польської книжки: чи то підручника, чи то художнього твору.

Щороку все більше людей починають вивчати польську мову, цікавитись польським суспільством. І тут відмінним помічником стає читання, адже саме художня література допомагає краще зрозуміти сучасне життя країни, дізнатись про її історію, культуру і традиції.

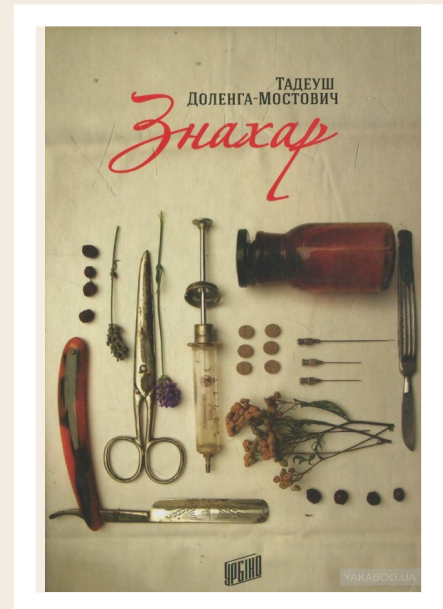
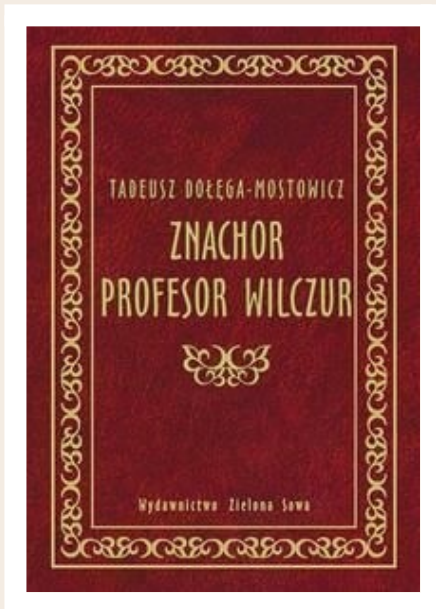
Польську літературу знають в Україні. Представники старшого покоління напевне згадають історичні романи Адама Міцкевича і Болеслава Пруса, наукову фантастику Станіслава Лема. Але і сучасна польська література широко представлена на українському ринку, за кількістю перекладів посідає перше місце у порівнянні з іншими зарубіжними літературами.

У цій добірці пропонуємо вам книги на різний смак – від класиків ХХ століття до неформалів та «розважальних» авторів.

Кожна книга представлена польською та українською, адже паралельне читання текстів іноземною і рідною мовами вважається одним з ефективних методів вивчення мови.

1. И39670 И(Пол) D70 Dolega-Mostowicz, T. Tadeucz
Znachor. Profesor Wilczur / T. Dolega-Mostowicz / red. K. Kierejsza. – Krakow :
Zielona Sowa, 2004. – 488 s.

999624 И(Пол) Д64 Доленга-Мостович, Т.
Знахар : роман / Тадеуш Доленга-Мостович ; пер. з пол. Божени Антоняк. – Львів
: Урбіно, 2018. – 304 с.

За своє недовге життя (41 рік) відомий польський письменник **Тадеуш Доленга-Мостович (1898-1939)** створив 16 романів, вісім з яких були екранізовані. Українською мовою у видавництві «Фоліо» вийшли друком його книжки «Кар'єра Никодима Дизми» і «Щоденник пані Ганки».

Роман «Знахар» (1937) належить до класики польської літератури і, незважаючи на роки, що минули з часу його написання, викликає емоції та переживання. Головний герой— Рафал Вільчур, хірург від Бога пережив особисту трагедію: від нього пішла молода красуня-дружина, яку він дуже кохав. Водномить все його життя пішло шкереберть: того ж дня професор Вільчур, усіма шанована людина, опинився на вулиці без грошей і документів, до того ж втративши пам'ять.

І розпочалися довгі роки поневірянь... Знайшовши прихисток у сім'ї Прокопа Мельника, Вільчур вилікував його хворого, прикутого до ліжка сина і став членом їхньої родини. Інтуїція і хист лікаря нікуди не зникли. Хоча Вільчур не пам'ятає власного імені, проте знає, як допомогти хворим людям. І чутки про дивовижного знахаря ширяться по всіх усядах...

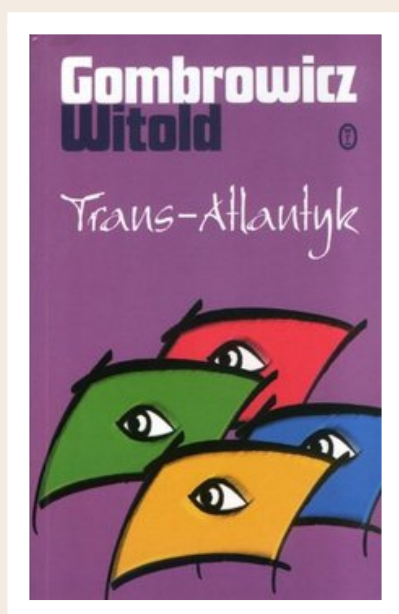
Цей твір задумувався насамперед як сценарій, проте, після його відхилення автор був змушений переробити історію на роман. Успіх твору надихнув письменника написати продовження — роман «Професор Вільчур».

2. И39339 И(Пол) G62 Gombrowicz, W. Witold

Trans-Atlantyck / posl. "Gombrowicz i Forma Polska" S. Chwin. – Krakow : Wyd. Literackie, 2005. – 152 s.

986261 И(Пол) Г64 Гомбрович, В.

Транс-Атлантик / Вітольд Гомбрович ; пер. з пол. Андрій Бондар. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2015. – 160 с.

Це третій роман Вітольда Гомбровича, найважливішого польського письменника міжвоєнного періоду. Твір частково заснований на фактах біографії. Як і реальний Гомбрович, книжковий Вітольд прибуває до Буенос-Айреса у складі польської делегації напередодні Другої світової війни, де його застають новини про вторгнення німецьких військ до Польщі.

Питання патріотизму і польського егоцентризму є наріжними темами «Транс-Атлантика». Аби зобразити конфлікт Нового та Старого, Минулого і Майбутнього, коли «все старе – вже сама імпотенція, а нове й народжуване – насильство», автор використовує фрейдистський символізм Батька (Томаша) та Сина (Ігнація).

Характерні риси письма Гомбровича включають у себе гостре відтворення психологічної заплутаності персонажів та конфліктів, що виникають, коли традиційні культурні цінності зіштовхуються з сучасними цінностями. Точні описи пронизані комедійним відчуттям абсурду. Критикуючи польський романтизм, Гомбрович одного разу заявив, що писав всупереч Адаму Міцкевичу (що особливо помітно в романі "Транс-Атлантик"). Творчість Гомбровича тісно пов'язана з екзистенціалізмом і структуралізмом. Він також відомий своїми грайливими алюзіями та сатирою, як, наприклад, у розділі "Транс-Атлантика", написаному у формі стилізованого щоденника XIX століття, за яким слідує пародія на традиційну байку.

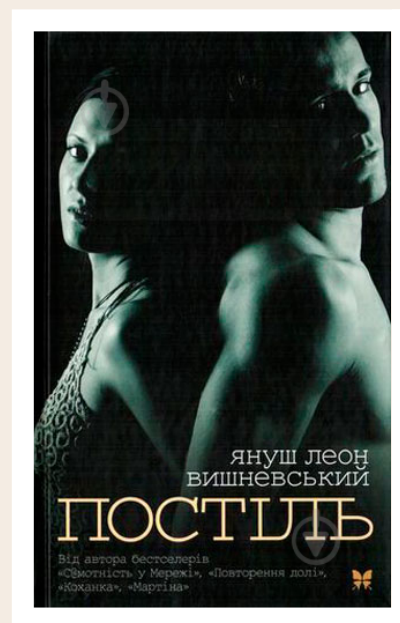
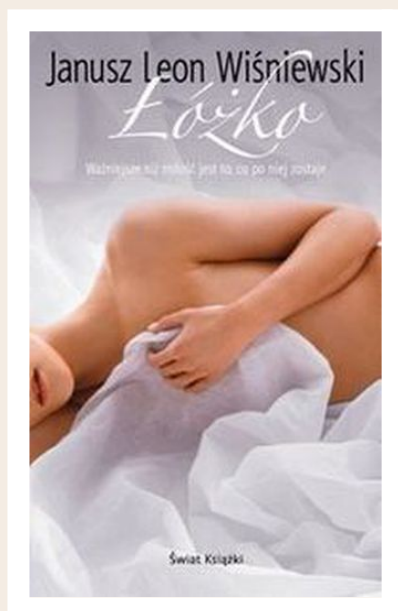
3. И39660 И(Пол) W77

Wisniewski, J. L. Janusz Leon

Lozko / J. L. Wisniewski / red. prowad. M. Koch. – Warszawa : Swiat Ksiazki, 2011. – 192 s. – 978-83-247-2444-4

973664 И(Пол) B55 Вишневський, Я. Л.

Постіль / Януш Леон Вишневський ; [пер. з пол. Т. Чужа]. – К. : Махаон-Україна, 2012. – 288 с.

Януш Леон Вишневський - наукова і літературна гордість сучасної Польщі. Дебютував у літературі романом «С@мтність у Мережі» - історією віртуального кохання, що стало реальністю. Зараз живе у Франкфурті-на-Майні, займається молекулярною біологією.

Будучи одночасно вченим і письменником, він не може остаточно віддати перевагу жодній зі сфер, хоча і називає науку «дружиною», а літературу «коханкою». Відомий як автор численних бестселерів, які виходять майже щороку. У письменника немає відвертих творчих невдач і провалів. Його книги користуються незмінним попитом у всьому світі. Головна тема творчості Януша Вишневського - любов в її різних проявах. Автор докладно досліджує, як зароджуються почуття, а потім захоплюють людину цілком. Після прочитання книг здається, що письменник - тонка і чутлива натура, але сам він це категорично заперечує. Незмінним успіхом користуються і три збірки оповідань – «Коханка», «Мартіна», «Постіль».

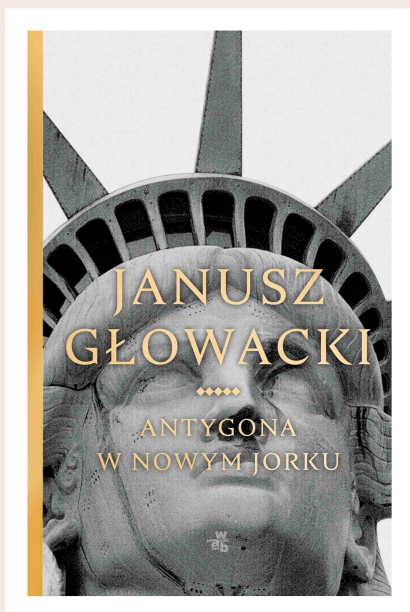
Книга «Постіль» українською вийшла вперше. У цій збірці оповідань автор залишається вірний собі: красиво і мудро говорить про кохання, тугу і загоєння душевних ран, про повагу і необхідність взаємної турботи, а також про ненависть і помсту. Він додає психологію, філософію, фізику, а також хімію в своє розуміння душі і потреб тіла, висвітлюючи при цьому найпотаємніші почуття і фіксуючи кожен поштовх серця...

Чи допоможе поїздка на Сейшели вийти з депресії після від'їзду коханого? Що об'єднало психолога, її нареченого та найближчу подругу? Як змиритися з втратою коханої людини, коли наближається самотній Святвечір? Зворушливі історії, правда про людей і непередбачуваність життя не залишать байдужими і однозначно зацікавлять наших читачів.

4. И40192 И(Пол) G54 Glowacki, J. Janusz

Antygona w Nowym Jorku / J. Glowacki. – Warszawa : Elipsa, 1994. – 102 s. – (1 CD). – Kocham teatr. – 978-83-60446-73-7

990134 И(Пол) Г54 Антигона у Нью-Йорку // Гловацький Я. Найвищі будинки, найглибші могили. – К., 2014. – С. 6- 78.

Януш Гловацький (1938 — 2017) — культовий польський прозаїк, драматург, сценарист. Вивчав польську філологію у Варшавському університеті. Дебютував 1960 року в виданні «Almanach Młodych». З 1964 р. співпрацював з польськомовним паризьким журналом «Kultura» як колумніст та автор блискучих оповідань.

За творами Гловацького вийшло два геніальних фільма - «Полювання на мух» (1969) Анджея Вайди та «Рейс», визнаний найкращою польською кінокомедією.

Другу половину свого життя автор прожив у Сполучених Штатах, куди переїхав після запровадження воєнного стану в Польщі. Саме в США він став відомим драматургом.

Песа «Антігона у Нью-Йорку» була написана в 1992 році на замовлення вашингтонського театру Арена-Стейдж.

Трагікомедія складається з двох дій, на сцені присутні чотири персонажі, а саме - полісмен Джеймс Мерфі, Саша, Блошка та Аніта. Всі вони є представниками різних країн, поєднує їх – Томпкінс Сквер Парк (парк у Нью-Йорку, де мешкають безпритульні). З перших сторінок твору, з появи полісмена, відчувається іронія Гловацького, яка інколи перетікає в сарказм.

Герої драми живуть сьогоднішнім днем, п'ють найдешевший алкоголь. Блошка буде фантастичні плани запросити до США наречену, щойно "встане на ноги", а Сашко марить про повернення до професії художника в Росії, хоча поступово ілюзії його полишають. Аніта вбила собі в голову, що в неї був закоханий мовчазний Джон, який помер напередодні вночі, і вона збирається влаштувати йому гідний похорон у парку під лавкою, а не під стінами в'язниці, куди закопують людей без документів. Аніта вишкрібає останні заощадження, за які Саша з Блошкою беруться викрасти тіло Джона і поховати його в парку.

"Кожна епоха має таку трагедію, на яку заслуговує. Я просто написав комедійку про відчай", - говорить автор.

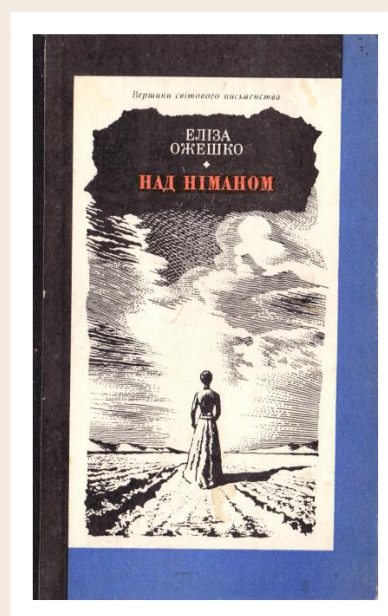
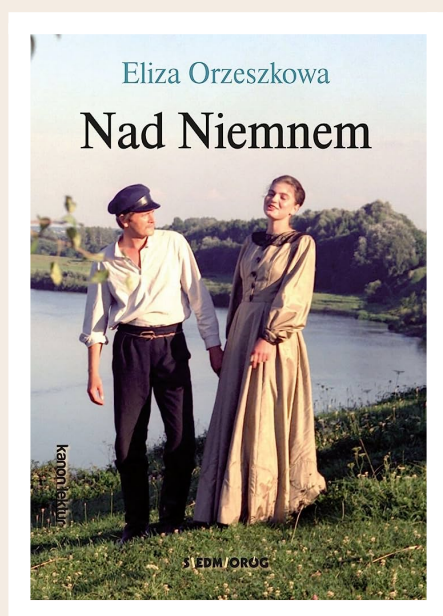
1997 році "Антігона..." завоювала в Парижі приз за кращу п'єсу року Le Baladin, який присуджує Асоціація критиків, а також приз студентів Сорбонни. Жиль Шово писав у La Revue du Spectacle: "У цьому чудовому тексті надзвичайно талановито змішуються бурлеск і трагізм".

5. И40183 И(Пол) О-82 Orzeszkowa, E. Eliza

Nad Niemnem / E. Orzeszkowa. – Krakow : Zielona Sowa, 2002. – 384 s. – 83-7220-002-5

565566 И(Пол) О-45 Ожешко, Е.

Над Німаном : Роман / Е. Ожешко / З пол. пер. О. Стаєцький; Передм. Г. Вєрвєса. – К. : Дніпро, 1981. – 501 с. – Вершини світ. письменства. Т. 40.

Твір видатної польської письменниці Елізи Ожешко (1841—1910) «Над Німаном»— один з перших соціальних романів у польській і світовій літературі, в якому зображено життя Польщі другої половини ХІХ ст.

Цей найбільший епічний твір був написаний у 1886-1887 роках, у пору розквіту таланту письменниці.

У романі створено широку й багатопланову картину польського життя того часу. Події розгортаються в польській глибинці на тлі історії двох шляхетських родин: Корчинських та Богатировичів. Тут зароджується кохання Юстини Оржельської, дівчини з маєтку, та Янека Богатировича, сільського хлопця. Родини Корчинських і Богатировичів мають спільну історію. Протягом багатьох років вони разом господарювали на землях вздовж річки Німан. Вони також разом приєдналися до Січневого повстання. Але з часом між родинами виникли конфлікти, і їхні долі склалися по-різному.

Незважаючи на те, що з часу написання, коли ще можна було почути відлуння прекрасного минулого, сталося багато змін, роман Елізи Ожешко досі залишається однією з найпопулярніших книжок у Польщі.

Відділ документів іноземними мовами

Запоріжжя, пр. Соборний, 142

061 787 53 59 zp.patnerbibl@gmail.com

<https://www.facebook.com/inozemnyZOUNB/>